

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek vedoucího práce

Autor práce: Bc. Hynek Petřík

Název práce: Inkluzivní vzdělávání na alternativních základních školách typu Montessori a Waldorf

Autor posudku: Mgr. Jan Kohoutek, PhD.

Tato diplomová práce, předkládaná k obhajobě, se zaměřuje na deskripci a hodnocení inkluzivního vzdělávání vč. souvisejících podpůrných opatření na třech vybraných základních školách (ZŠ) s alternativní výukou dle principů Montessori a Waldorf. Druhotnými cíli je explorační spolupráce vybraných ZŠ s školskými poradenskými zařízeními/ pedagogicko-psychologickými poradnami a dále analýza působení alternativních škol v prostředí a podmínkách vzdělávací politiky ČR vč. míry kooperace/koordinace s Ministerstvem školství a tělovýchovy. Výzkumné otázky, zaměřující se zejm. na vhodnost inkluzivních procesů vč. podpůrných opatření ve specifickém, alternativním výukovém prostředí, odpovídají cílům práce. Zvoleným výzkumným designem je vícečetná případová studie založená na analýze sekundárních a primárních dat. Primární data byla generována z třech rozhovorů s třemi řediteli vybraných ZŠ, z nichž dvě se nacházejí v MČ Praha 6 (jedna s Montessori výukovým programem, druhá uplatňující Walfdorskou pedagogiku) a třetí v MČ Praha 12 (Montessori výuka). Výběr přídových ZŠ byl proveden induktivně se zřetelem k reálné ochotě ředitelů-respondentů k rozhovoru o realizaci inkluzivních opatření na jimi vedených alternativních ZŠ. Formulované otázky na respondenty jsou pak součástí přílohy práce.

Klady práce je zacílení zkoumané tematiky (inkluzie) na prostředí alternativních škol i, v širším měřítku, postihnutí statusu, jež alternativní ZŠ mají jak s ohledem na inkluzi samotnou tak, šířeji, v prostředí státní vzdělávací politiky. O těchto tematikách dosud v ČR existuje omezené množství analytických zjištění. A v těchto ohledech předkládaná práce a v ní prezentované výsledky kvalitativního výzkumu generují několik poměrně inovativních zjištění (např. nevhodnost Montessori typu výuky pro žáky s poruchami chování (poruchy učení jsou, dle zjištění, inkluzivně řešitelné), nekoordinace vývoje resp. potřeb alternativního vzdělávání na centrální úrovni (MŠMT) apod.) Kladem je též explicitní zodpovězení výzkumných otázek v závěrech práce (byť by tato podsekcce zahrnuty lépe v diskuzní části práce). Po formální a stylistické stránce je práce na odpovídající úrovni.

Na druhou stranu však předkládaná práce vykazuje několik podstatných limitací. První je nevyužití zahraniční odborné literatury a poznatků zejm. s ohledem na podrobnější charakteristiku a syntézu pedagogických a didaktických zásad, postupů a metod typicky využívaných v alternativních přístupech Montessori a Waldorf a to s ohledem na problematiku inkluzie, vč. možných praktických příkladů (toto namísto v práci příliš rozsáhlé

deskripce historie obou směrů vč. biografických údajích o jejich zakladateli/zakladatelce). V tomto ohledu práce využívá jen omezený počet českých zdrojů. Není tak zřejmé, jaké *specificky alternativní postupy* konkrétně mohou fungovat a napomoci inkluzi (krom obecných zásad/poznatků individualizace, projektové výuky apod.). Tyto konkrétní postupy pak nejsou explicitně explorovány v rozhovorech (tedy zjednodušeně „co konkrétně funguje a co ne“) s řediteli alternativních ZŠ, což je vzhledem k zvolenému výzkumnému designu limitující. Zadržím, limitaci je i omezené množství primárních dat – nebyla získána relevantní data od zástupců poradenských zařízení resp. MŠMT a explorovány jejich postoje ke zkoumané tematice. Zatřetí – není tedy ve výsledku jasné, jaká podpůrná opatření v (pod)zákonných inkluzivních normách jsou více či méně efektivně (ne)využívána v prostředí alternativních ZŠ a proč; v tomto ohledu zůstávají zjištění práce na úrovni pravdivých ale obecných (a již známých) nedostatků v byrokracii, financování a politicko-administrativní koordinaci – zde se nabízí i nevyužitá možnost explorační na to „jaké papírování“ lze v budoucnu pominout apod.

Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě a hodnotit ji známkou „D“

Datum: 9.1. 2019

Podpis: